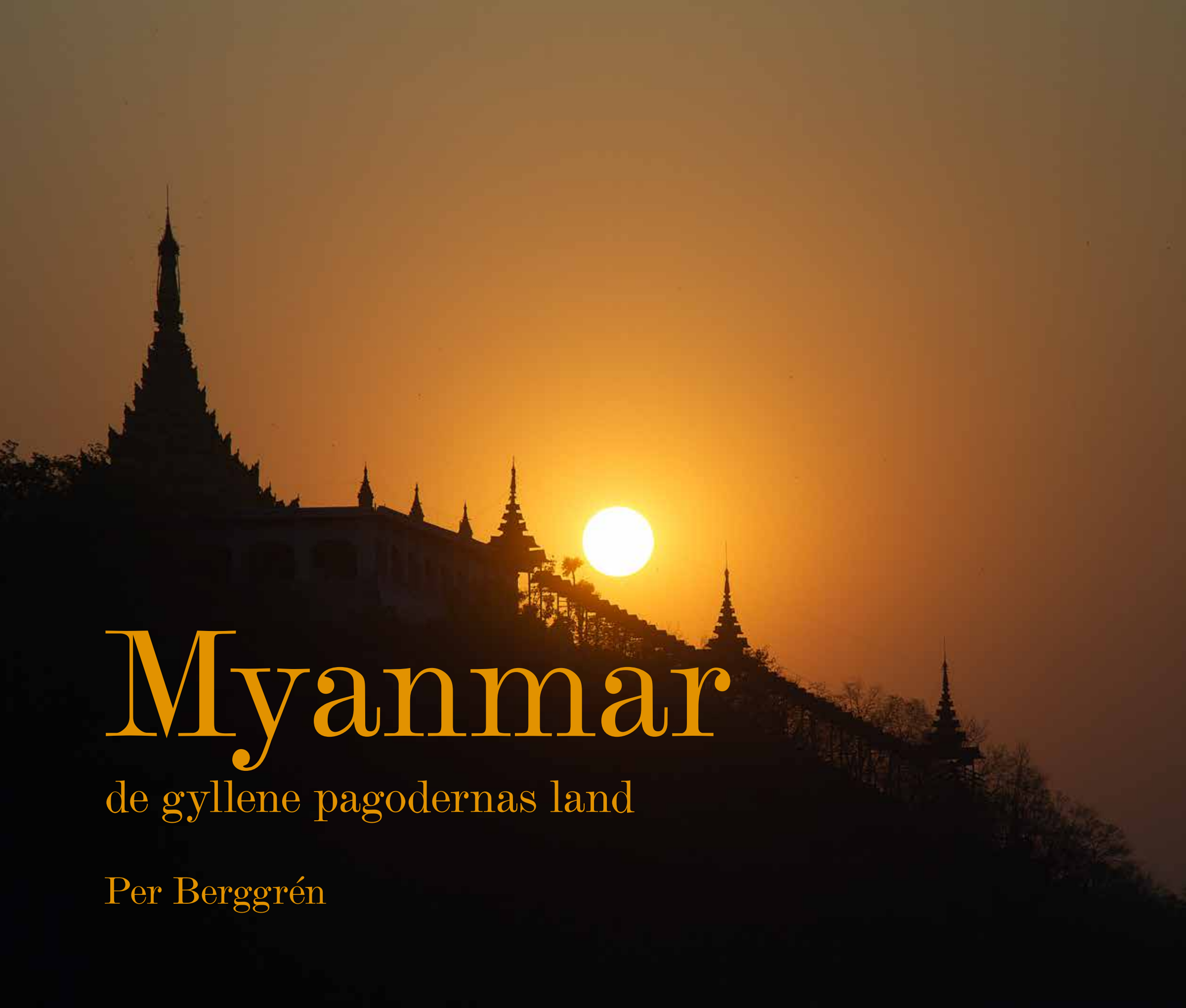

Myanmar

de gyllene pagodernas land

Per Berggrén

Burma

de gyllene pagodernas land

Per Berggrén

Myanmar eller Burma, vilket namn man än väljer, är ett fascinerande land som nu öppnar sina portar för turism i större skala. Tack vare att det har varit isolerat från omvärlden under nästan ett halvt sekel är det fortfarande genuint. Det har inte hunnit förstöras av turister ännu.

Att besöka Myanmar under en vecka kan naturligtvis inte ge en heltäckande bild av landet. Men man kan få en känsla av dess själ. Man kan upptäcka dess religion och historia. Och, framför allt, man kan konstatera att människorna är nyfikna. De vill veta hur kvinnor och män från andra kulturer ser ut och de tar gärna kontakt för att bara hälsa eller för att bli fotograferade tillsammans med vita annorlunda människor.

Min hustru Inger och jag besökte Myanmar i slutet av april 2013, när den torra varma perioden gick mot sitt slut. Det var en fantastisk upplevelse och jag låter bilderna i boken tala för sig själva ackompanjerade av korta texter. Den som vill studera Myanmar mer ingående rekommenderas att införskaffa annan litteratur. Den här boken skall endast ses som en aptitretare.

Per Berggrén

Befolkningen i Myanmar består av en mängd olika etniska grupper som var och en har ett eget språk och en egen kultur.

Myanmar är till ytan det största landet i sydöstra Asien, stort ungefär som Sverige och halva Norge.

Geografi

Burma är ursprungligen namnet på en av de många etniska grupperna i landet. Britterna, som invaderade landet 1886, kallade hela det ockuperade området för Burma. 1989 beslutade den dåvarande militärregimen att Burma skulle kallas Myanmar. I dag heter landet både Burma och Myanmar eftersom det senare namnet inte är godkänt överallt. Den nu sittande regeringen anser att landet skall kallas Myanmar, varför det namnet företrädesvis kommer att användas i den här boken.

Myanmar är omgivet av Indien, Bangladesh, Kina, Laos och Thailand. I söder finns en kuststräcka mot Andamansjön och Bengaliska viken. Fram till 2005 var Rangoon huvudstad men militärjuntan, som ville göra sig av med allt gammalt, byggde en ny huvudstad, Naypyidaw, centralt i landet.

Till ytan är Myanmar stort som Sverige och halva Norge.

De många olika etniska grupperna har i stor utsträckning egna kulturer och egna språk.

Naturen

De centrala och södra delarna av Myanmar är bördigt lågland. Här rinner den mäktiga Irrawaddyfloden som har sitt källflöde i Himalayas högland. Floden är seglingsbar de 450 kilometerna från Andamansjön i Bengaliska bukten till Manadalay.

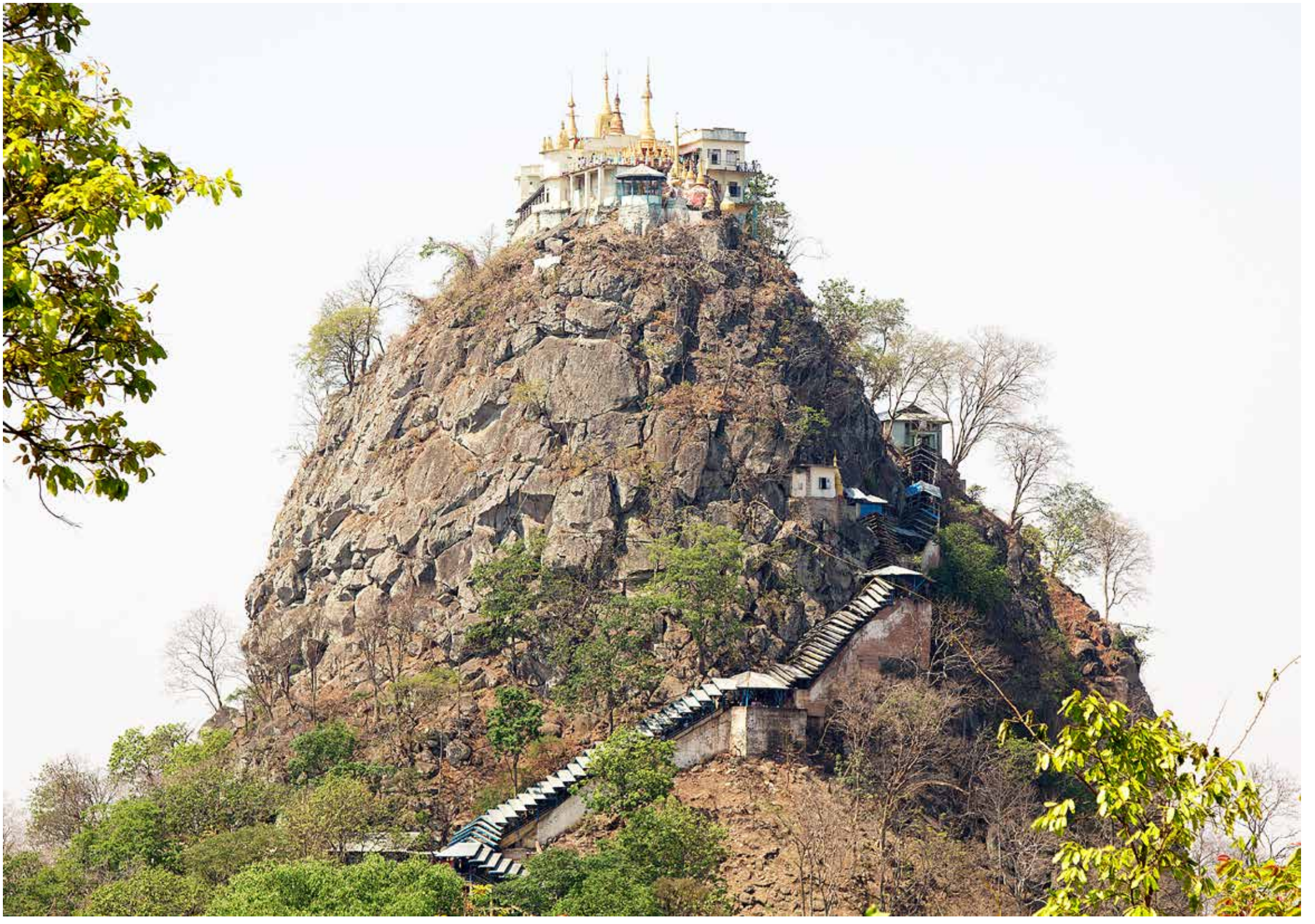

Mount Popa är en slocknad vulkantopp i centrala Myanmar som reser sig 1 150 meter över det omgivande låglandet. 777 trappsteg leder upp till templet på toppen.

Runt låglandet, längs gränserna mot grannländerna, sträcker sig höga bergskedjor. De högsta topparna befinner sig på omkring 6 000 meters höjd. Här finns väldiga skogar, huvudsakligen med teakträd, och stora tillgångar på mineraler. Jade finns i höga kvaliteter men också rubin, smaragd, topas och safir. I slutet av torrperioden är teakskogarna avlövade i väntan på att få ny kraft när regnperioden börjar i juni.

Byar

Spännvidden mellan landets rika elit och människor som bor i primitiva byar är stor. Ute på landet bor man i mycket enkla hyddor. Man lever tillsammans med sina djur och har endast ett fåtal moderna hjälpmedel för att överleva.

Historia

Redan för 40 000 år sedan kom de första människorna till Myanmar. Efter hand utvecklades en avancerad kultur och man kan spåra bosättningar till omkring 8 000 år före Kristus. Ett flertal mindre kungadömen växte upp framför allt längs Irrawaddyfloden.

En burmesisk stam invaderade landet i mitten 900-talet och blev det dominerande folket. Huvudstaden Pagan anlades. Efter anfall av mongolerna på 1200-talet splittrades Burma och blev på nytt flera mindre kungadömen till dess att landet blev en brittisk koloni 1886. Burma var fram till dess en stark stat i området och gjorde ansträngningar att utvidga sitt rike. År 1767 intogs och förstördes Siams huvudstad Ayutthaya.

Ruiner i Siams gamla huvudstad Ayutthaya, som förstördes av burmesiska soldater 1767.

Några av de 3 000 ruinerna av pagoder i Pagan.

Ett fåtal byggnader vittnar om kolonialtiden. Till vänster tavlor i foyern på The Strand Hotel.

Den forna regeringsbyggnaden i Yangon är ett minne från kolonialtiden.

Sedan 2011 råder tryckfrihet i Myanmar.

Kolonialmakten Storbritannien styrde med järnhand och var hatad av befolkningen i Burma. Oron pyrde i landet. Generalen Aung San ledde ett uppror som bidrog till att Burma blev fritt 1948 och fick en militärt styrd regering. En maktkamp ledde dock till att han inte själv fick uppleva ett fritt Burma. Han mördades 1947. Aung San var far till nobelpristagaren Aung San Suu Kyi.
Militärt ledda regeringar förde en hårt styrd isolationistisk politik och Aung San Suu Kyi som engagerades av oppositionen sattes i husarrest, från vilken hon släpptes år 2011. Myanmar har nu öppnat sina portar mot omvärlden och är på väg in i en internationell gemenskap.

En staty av frihetskämpen Aung San finns i Yangon.

Gyllene pagoder

Pagoder är kultbyggnader där man offrar till olika högre väsen. Många är belagda med guld. De goda och onda makterna symboliseras av mer eller mindre skräckinjagande figurer.

Den förnämsta pagoden är Shwedagonpagoden i Yangon som ursprungligen byggdes 500 år före Kristus. Under årens lopp har den drabbats av jordbävningar, krig och skadegörelse av ockuperande makter, men den har alltid byggts upp på nytt. Pagoden står i ett uppskattningsvis drygt en halv kvadratkilometer stort område, omgiven av en mängd mindre stupor och tempel.

Till vänster huvudentrén till Schwedagonpagoden.

Spiran är täckt av 8 000 tjocka guld-
plattor och har en stor smaragd längst
upp i toppen. Den är 98 meter hög. I
kvällsbelysningen blir den glittrande
spiran magisk.

๑๑

๑๑

Tempelinteriör i Pagan.

Buddhism

90 procent av befolkningen i Myanmar bekänner sig till Buddhas lära som går ut på att människan genom att göra goda handlingar som slutmål i livet uppnår nirvana. Vägen dit går genom de fyra ädla sanningarna.

Dessa är:
Det finns lidande i världen.
Orsaken till lidandet är begäret.
Begäret kan och måste utplånas.
Vägen till att släcka begäret är den Åttafaldiga vägen.

Den åttafaldiga vägen innebär rätt uppfattning, tanke, tal, handlande, livsföring, strävan, uppmärksamhet och koncentration.

Tempelbesökare i Mandalay fäster ett stycke bladguld på en bild av Buddha.

Buddha var en prins som levde år 550 till 450 före Kristus. Från att ha levt ett liv som krigare och livsnjutare omvändes han och skrev ned sina levnadstankar. Eftersom en stor del av befolkningen i Myanmar är analfabeter skildras hans liv och gärningar i bilder i flera tempel.

Genom en donation till ett tempel i staden Heho i Shanstaten kan man få en bild med sitt namn i en av nischerna i en vägg.

Pojkar i intagningsceremoni till liv som munk.

Små flickor som nunnor.

Munkar och nunnor

Att vara munk betyder att man under kortare eller längre tid avsäger sig allt som har med lyx att göra. I klostret sover man enkelt, man är klädd i ett rött tygstycke, man har inga ägodelar och man ägnar sin tid åt meditation. Mat får man genom att gå runt i samhället där människor lämnar av sitt överflöd i en skål som munken bär. I klostret bedrivs viss skolundervisning.

Nunnor vistas i kloster efter samma principer som män, men ofta ägnar de hela sitt liv åt meditation. Nunnorna bär rosa klädnader.

TIMES TABLES

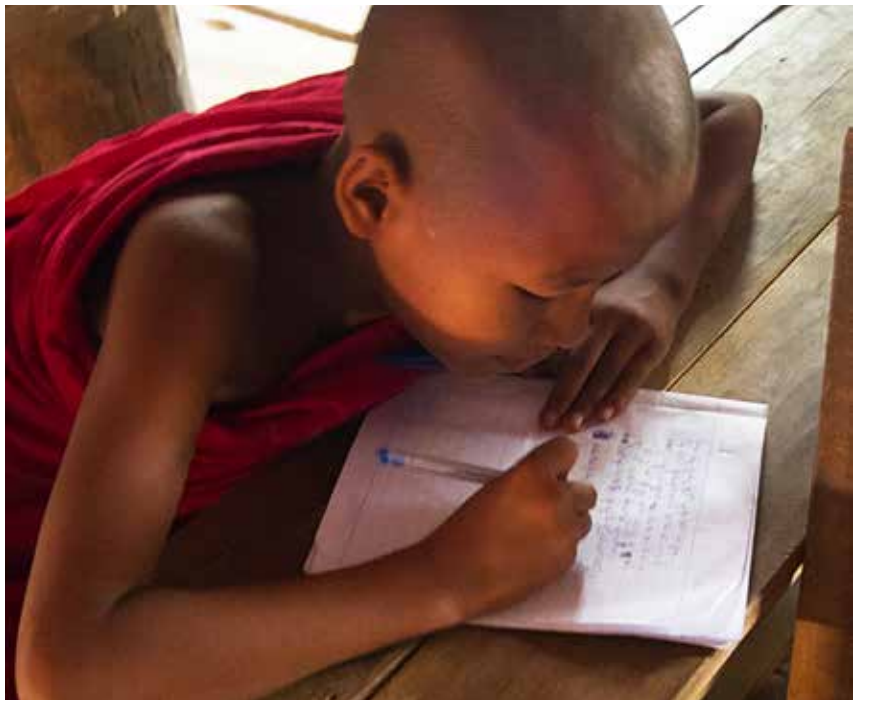

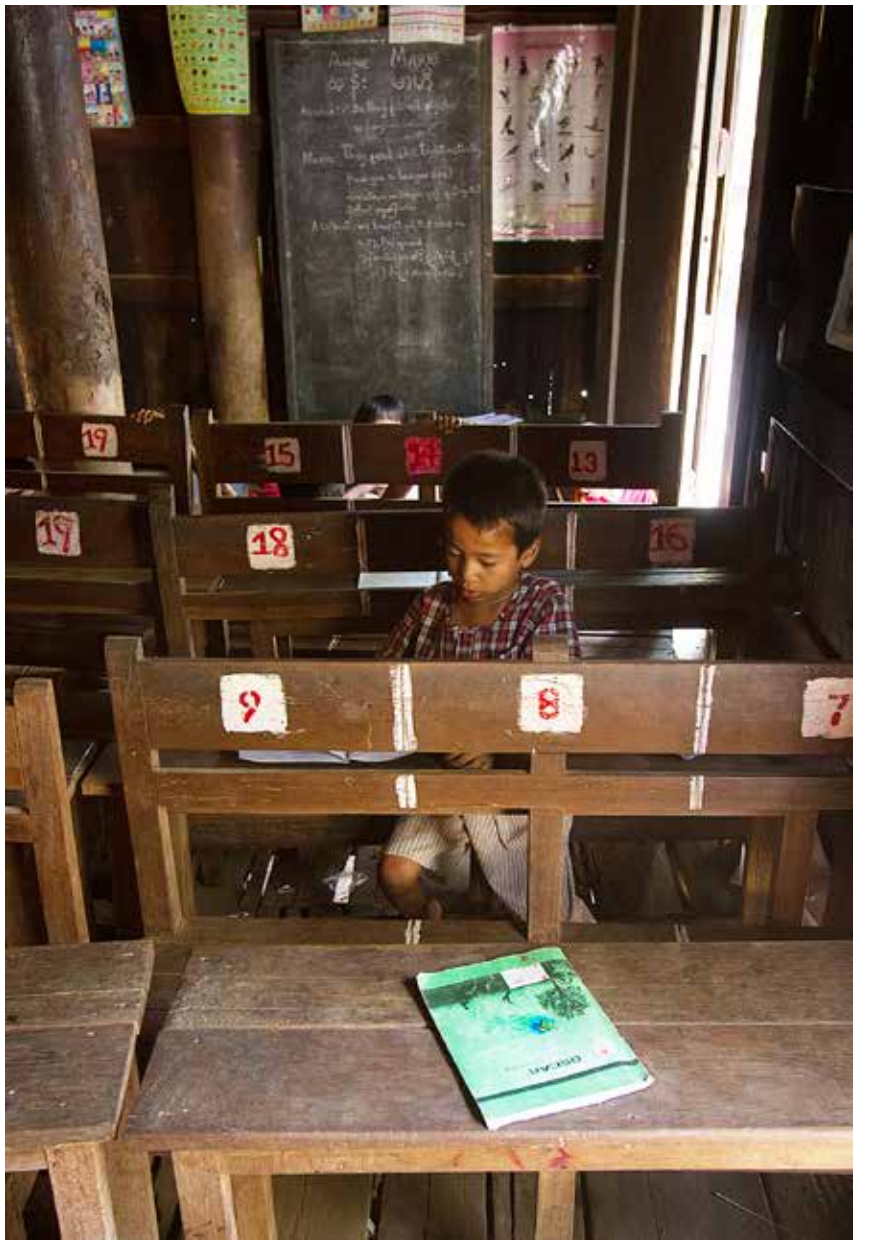
19
15
13
17
18
16
9
8
7

I klosterskolan får eleverna lära sig grunderna i läsning, skrivning och räkning. En munk leder lektionerna.

Nunnornas utspisning sker under mycket ordnade former. I väntan på att maten skall serveras står alla med sänkta huvuden på långa led. Nunnorna lämnar kvar sina sandaler minutiöst inrättade utanför matsalen. Matutdelare häller upp mat och dryck vid ingången till matsalen. När alla har satt sig sjungs en gemensam bordsbön innan maten får röras.

Människorna

Som vanligt i många kulturer blir det på mormors eller farmors lott att se till barnen när mamma och pappa arbetar. Barnen involveras tidigt i vardagslivet genom att alltid finnas med i gemenskapen.

Utöver traditionella kvinnouppgifter som tvätt och skötsel av hemmet kan man i Myanmar också se kvinnor delta i byggnadsarbetena genom att bära fram tegelsten till arbetsplatsen.

För att skydda sig mot solen men också för att bli lite vackrare är det mycket vanligt att kvinnor smörjer lite talk på kinderna.

Barnen få tidigt lära sig att hjälpa till med försörjningen.

Betelnötter

Männen då, vad gör de? De som tuggar betel får missfärgade tänder. Nöten hackas och blandas med kryddor och kalk innan den ätes. Betel ger en lätt berusning.
Många män är engagerade i turistindustrin. De kör båtarna med de stora motorerna på Irrawaddyfloden. De kör hästskjutsarna. Eller de sitter bara och spelar spel på mobilen.

Som vit turist syns man överallt och många burmeser tycker att det är spännande att bli fotograferade tillsammans med västerlänningar som har så ljus hy. Några kommer fram och ber att deras barn skall få hälsa på turisterna. Någon försökte smygfotografera bokens fotograf. Genomgående för alla burmeser är dock att alla är vänliga och nyfikna på västerlänningarna. De ställer gärna upp och ler mot kameran när man frågar om man får ta ett kort på dem.

Inle Lake

Centralt i Myanmars högland ligger den grunda Inle Lake. Den är känd för sina många unika fiskarter och för fiskarbefolkningens sätt att fiska och hantera sina båtar. Stående på ett ben använder de det andra benet till att sköta paddelåran medan båda händerna är upptagna med att hantera fiskeutrustningen.

Golden Moon

I ena änden av Inle Lake ligger en hantverksby byggd på pålar ute i vattnet. Vattennivån i sjön varierar med flera meter mellan högvatten i slutet av regnperioden och lågvatten i slutet av torrperioden. Människorna är helt beroende av båtar då de ska förflytta sig från byn och mellan husen. På några ställen finns dock mycket provisoriska broar. En av dessa, den på bilden nederst till vänster kallar man för Inles Ponte Rialto efter förlagan i Venedig.

I hantverksbyn finns en smedja...

... och en verkstad där man framställer vackra föremål av silver från områdets egna gruvor.

Genom att dra ut nervtrådarna ur lotusblommornas stjälkar får man trådar som spinns, färgas och vävs. På det här sättet tillverkar man ett tyg som påminner om linne.

De långhalsade kvinnorna tillhör Kayan-folket och finns bland annat i Myanmars högland. De får sina första mässingsringar runt halsen i femårsåldern. Efter hand fylls det på med fler ringar och när kvinnorna är vuxna kan det bli så många som 37 stycken som då väger över 20 kilo. Förutom att ringarna bärs som ett smycke säger traditionen att det från början var ett skydd mot attackerande tigrar som högg sitt byte i halsen. Ringarna förlänger egentligen inte halsen. De trycker ned axlarna så att det ser ut som om halsen är längre.

Vattenhyacint.

På flytande öar försörjer man sig på åkerbruk. Kraftiga käppar förankrar öarna i sjöbotten. De klenare pinnarna är avsedda för växter som ska slingra sig upp på dem.

Marknader

På marknaderna säljs alla sorters varor, mest fisk. Försäljarna lägger ut sina varor på marken med ett tygstycke eller några palmblad under. Trängseln i hamnen, dit båtarna kommer in för att lasta och lossa, är enorm och det är en gåta hur alla kan nå fram till kajen.

På marknaderna kan i princip allt inhandlas. Frukt och grönsaker har en viktig plats i burmesernas mathållning. Durianfrukten är särskilt omtyckt och speciell med sin stickande lukt och obeskrivbara smak. Vissa bedömare anser att den påminner om mandel medan andra tycker att den smakar som avloppsvatten.

Tomater, apelsiner och lök.

MYANMAR GRAPE

Sallad, pumpa, morötter och lök.

Torkad fisk och fisk som är gravad och på det viset fått en konsistens och smak som påminner om vår surströmming.

Rambutan, malda räkor och kryddor.

XY-AIN
you're safe with us
yangon airways

Resor

Myanmar är ett stort land. Flyg är nödvändigt vid längre transporter. Man känner sig väl omhändertagen när man möts av en representant för resebyrån på flygplatsen.

Man kan också åka tåg och buss men överallt är det mycket folk och trängseln är stor. Mellan Yangon och Mandalay finns en motorväg. I övrigt är vägnätet dåligt utbyggt. Även på motorvägen i 90 kilometers hastighet sitter passagerarna på taket på bilen.

HAPPY

Hotell

Som turist bor man på de bästa hotellen. I Inle Lake hette hotellet Myanmar Treasure Resort. Det är byggt på pålar i en lagun och varje gäst får ett eget litet hus att bo i. Enda sättet att ta sig dit är per båt och man får redan från första början stifta bekantskap med roddarnas sätt att traktera årorna.

På Myanmar Treasure Resort sover man bakom moskitnät så att det känns som att ligga i tält. Utsikten över lagunen är hänförande. På kvällen får man en liten aftonbön på kudden.

En veckas tur i Myanmar betyder för en normal turist besök i städerna Yangon, Pagan, Mandalay och Heho där in Inle Lake är belägen. Hotellen på alla platserna håller mycket hög standard. Personalen är bra och maten säker att äta.

MANDALAY HILL

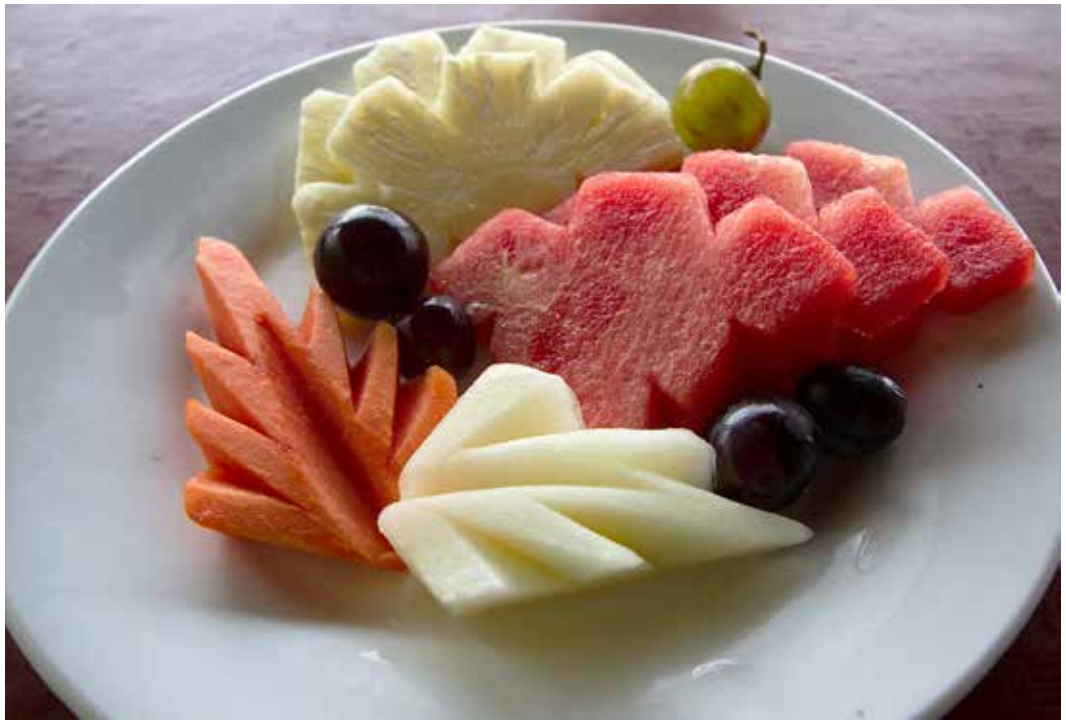

Maten

Även om dofterna från gatuköken många gånger retar smaklökarna är det dumt att riskera att bli dålig i magen om man inte är van vid maten i Myanmar. Under övervakning av en guide kommer man alltid till ställen där maten är väl tillagad och där ofarligt vatten används. Ändå bör man undvika grönsaker som sköljts i vatten.

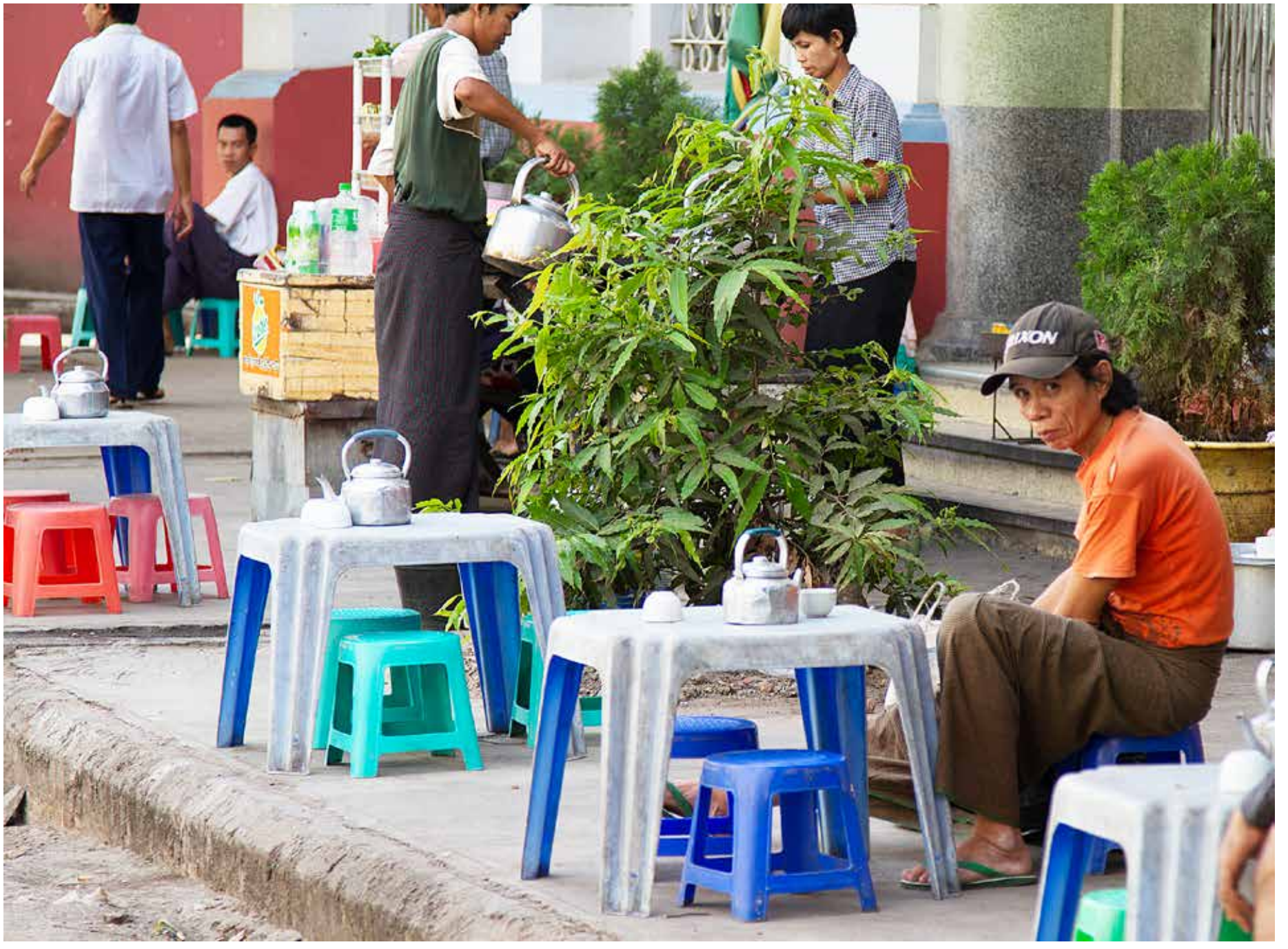

Minnen

Vad har man då med sig hem? Vilka minnen är det som starkast etsat sig fast efter resan till Myanmar?

Mångfalden av förgyllda pagoder finns nog inte på någon annan plats på jorden. Överallt såg man dessa regilösa byggnader. Och att vistas i och utanför Shwedagonpagoden gav en känsla av att man befann sig i historien. Det var här upproret mot militärregimen med Aung San Suu Kye ägde rum.

Detalj i Shwedagonpagoden.

Shwedagonpagoden, huvudingången.

Pagoder i Pagan.

Myanmars flagga med en vit stjärna och buddhismens mångfärgade flagga till höger.

Förgylld buddhabild i tempel i Pagan.

I Mandalay ligger Kuthodawpagoden som byggdes under 1860-talet. Speciellt med den är att Buddhas lärosatser, som första gången nedtecknades av munkar på 300-talet före Kristus, finns inskrivna i 729 stentavlor som förvaras i små stupor. Man kallar hela anläggningen världens största bok. Den heter Tripitaka vilket betyder tre korgar. År 1872 fullbordades inskriptionen.

Kvinnorna som målade sina kinder vita för att vara vackra och för att förhindra solbränna utgjorde en nästan onaturlig kontrast mot nunnorna i djup meditation i matkön i nunneklostret. Flickor, som fick sina första mässingsringar i femårsåldern, hade ett märkligt liv som turistattraktion framför sig. Dagens ungdomar var på god väg att anamma västerlandets klädstil.

Fiskarnas balansakter på ranka båtar i Inle Lake bjöd på ett fascinerande skådespel. När riset skördas kommer råttor till arbetsplatserna. Detta drar i sin tur till sig ormar. Det primitiva livet i byarna på landsbygden ger en föreställning om hur vi hade det i vårt land för 200 år sedan.

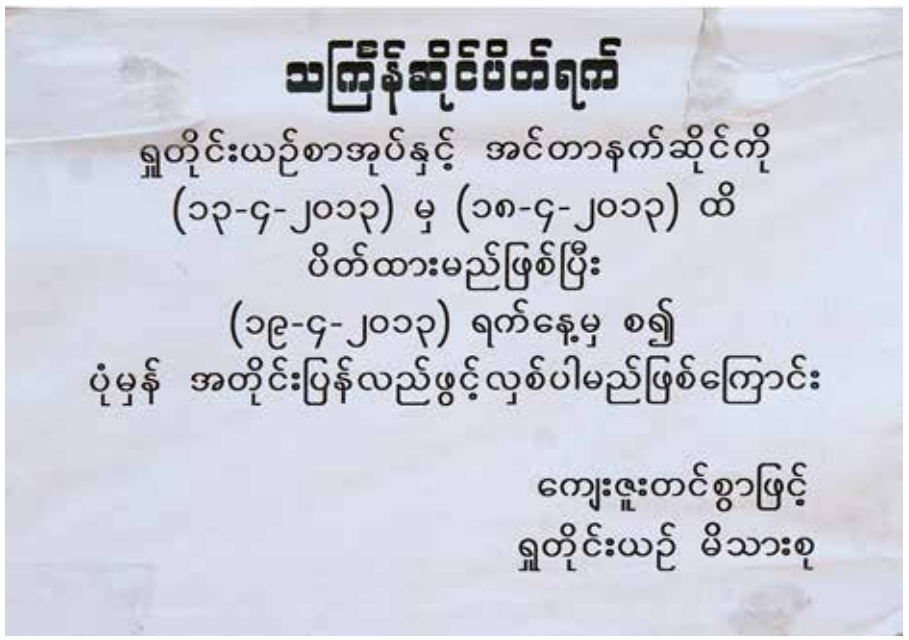

သင်္ကြန်ဆိုင်ပိတ်ရက်

ရှုတိုင်းယဉ်စာအုပ်နှင့် အင်တာနက်ဆိုင်ကို
(၁၃-၄-၂၀၁၃) မှ (၁၈-၄-၂၀၁၃) ထိ
ပိတ်ထားမည်ဖြစ်ပြီး
(၁၉-၄-၂၀၁၃) ရက်နေ့မှ စ၍
ပုံမှန် အတိုင်းပြန်လည်ဖွင့်လှစ်ပါမည်ဖြစ်ကြောင်း

ကျေးဇူးတင်စွာဖြင့်
ရှုတိုင်းယဉ် မိသားစု

Alla sorters marknader får man till övermått om guiderna får bestämma. Men guider är nödvändiga för att läsa skyltar och för att tala det inhemska språket. Att besöka en pagod kräver att man täcker knän och smalben. Ett tygstycke av den typ de infödda, både kvinnor och män, använder har en enda storlek och knyts på ett speciellt sätt runt magen. På tal om magen, den burmesiska maten var inte någon större gastronomisk upplevelse.

Myanmar
de gyllene pagodernas land

Under sekler har det myanmarska folket lidit under förtryck från olika håll. Under andra halvan av 1900-talet och början av 2000-talet styrde militärregimer med utpräglat isolationalistisk prägel. I slutet av 1800-talet och första halvan av 1900-talet tillhörde Burma, som landet hette då, det engelska imperiet. Engelsmännen var hatade. Dessförinnan var landet uppdelat i mindre kungadömen. Alltid blev folket lidande.

När nu Myanmar, som landet heter sedan 1978, öppnar sina gränser för turister möter besökaren ett fortfarande ganska orört och genuint land. Detta är en bok som i bilder skildrar hur Myanmar ser ut år 2013.